

Podsumowanie ogólnopolskich konsultacji środowiskowych przeprowadzonych w ramach projektu „Rada ds. kompetencji w sektorze motoryzacyjnym (z uwzględnieniem elektromobilności)”

- część II spotkania „Dostępna na rynku oferta kształcenia branżowego formalnego i pozaformalnego na rzecz motoryzacji z uwzględnieniem elektromobilności.”

Materiał podsumowuje spotkanie oraz uzupełnia treści ujęte w prezentacji opracowanej na potrzeby ogólnopolskich konsultacji środowiskowych. Najważniejsze informacje dot. możliwości uelastycznienia i dostosowania kształcenia formalnego młodzieży, a także osób dorosłych w kształceniu pozaformalnym, wnioski płynące z dyskusji oraz ankiet przeprowadzonych wśród uczestników spotkania (m.in. przedstawiciele Związku Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych, Polskiej Izby Motoryzacji, Klastra Silesia Automotive & Advanced Manufacturing, przedstawiciele pracodawców, pracowników firm konsultingowych, powiatowych urzędów pracy, szkół oraz firm zajmujących się badaniem rynku pracy).

I. Wprowadzenie

Na podstawie Rozporządzenia w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego wskazano formy kształcenia branżowego, typy szkół oraz możliwość realizowania kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego również na **kwalifikacyjnych kursach zawodowych** oraz na **kursach umiejętności zawodowych**, które odgrywają obecnie ogromną rolę w aspekcie uelastycznienia ścieżek kształcenia dla potrzeb pracodawców.

Dodatkowymi formami, z których również skorzystać mogą pracodawcy we współpracy ze środowiskiem szkolnym są za pisane w rozporządzeniu **dodatkowe uprawnienia zawodowe** w zakresie wybranych zawodów, a także **kwalifikacje rynkowe** funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Wszystkie powyższe formy, na chwilę obecną jeszcze nie w pełni wykorzystywane przez pracodawców, cieszą się coraz większym zainteresowaniem i uznaniem we współpracy szkoła-pracodawca.

II. Zawody szkolnictwa branżowego – podział sektorowy

Na podstawie Rozporządzenia w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego wskazano również istotny z punktu widzenia pracodawców podział, wskazany przez MEN, dot. specyfiki umiejętności zawodowych oraz zakresu, jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas zadań zawodowych. Wydzielono bowiem 32 branże w ramach których ujęto również branżę **motoryzacyjną**, w której w ramach rozporządzenia wskazano jedynie **6 zawodów**:

- blacharz samochodowy;
- elektromechanik pojazdów samochodowych;
- lakiernik samochodowy;
- mechanik motocyklowy;
- mechanik pojazdów samochodowych;
- technik pojazdów samochodowych.

W ramach wcześniejszych prac i działań podejmowanych w celu zidentyfikowania zawodów występujących w branży motoryzacyjnej, wskazano iż aż **51 zawodów** pokrywa się z kompetencjami występującymi w sektorze motoryzacyjnym, co oznacza że pracodawcy chcąc budować współpracę, a także wykorzystywać umiejętności zawodowe, celem dostosowania istniejących zawodów do potrzeb

własnych, powinni spoglądać szerzej na zawody ujęte w rozporządzeniu i korzystać nie tylko z zawodów przypisanych branży motoryzacyjnej.

III. Identyfikacja głównych problemów współpracy na płaszczyźnie szkoła-pracodawca.

W ramach warsztatu uczestnicy poproszeni zostali o wskazanie odpowiedzi na następujące pytanie: *Proszę wskazać najważniejsze utrudnienia napotkane we współpracy z branżowymi szkołami I stopnia oraz technikami. Proszę uwzględnić aspekt dostępności oferty edukacyjnej do potrzeb przedsiębiorstwa oraz lokalnego rynku pracy:*

Wśród uzyskiwanych odpowiedzi najczęściej przejawiały się problemy związane z obszarami:

1. Komunikacji na linii szkoła - pracodawca:
  - „brak animatorów współpracy na linii biznes – szkoła”
  - „brak zaangażowania Dyrekcji szkoły – nie ma czasu”
  - „konieczne dotarcie do nauczyciela kształcenia praktycznego”
  - „idealnym rozwiązaniem byłoby, gdyby każda szkoła miała pracownika ds. współpracy z biznesem, kogoś kto ma doświadczenie w biznesie i rozumie pracodawców (...)”
2. Doradztwa zawodowego:
  - „brak realnego wsparcia ze strony doradców zawodowych”
  - „brak kogoś kto by organizował szkolenia, warsztaty. Spotkania, inicjował kontakt szkoły z biznesem”
  - „dobry doradca zawodowy, obecni raczej nie spełniają tych wymagań (...) jednym z warunków powinno być doświadczenie biznesowe, a nie ukończone kursy doradcy zawodowego”

Do najczęściej wskazywanych przez pracodawców problemów we współpracy ze szkołami – dot. dostępności oferty edukacyjnej zaliczyć możemy:

- kierunki kształcenia w szkołach dostosowane do możliwości organizacyjnych szkoły (wyposażenie techno-dydaktyczne) oraz kwalifikacji nauczycieli, a nie do oczekiwań pracodawców i rynku pracy,
- brak chęci ze strony szkół do uelastycznienia kierunków kształcenia zgodnie z potrzebami lokalnych zakładów pracy (tzw. specjalizacje w zawodach), szkolenia i kursy zawodowe np. uprawnienia SEP, kwalifikacje spawalnicze itp.,
- brak zgody organów prowadzących do finansowania dodatkowych środków na koszty związane z dostosowaniem szkół do potrzeb rynku pracy – wyposażenie szkół w nowoczesny park maszynowy,
- brak zaufania pracodawców do kształcenia zawodowego w formach szkolnych – ocena jakości nabywanej wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Z powyższego należy wywnioskować, że wiele błędów identyfikowanych przez pracodawców wynika z braku zrozumienia przepisów prawa oświatowego oraz braku odpowiedniej komunikacji, a także wspólnego języka ze środowiskiem szkolnym. Warty zaznaczenia jest również fakt, braku zaufania do jakości nabywanych kwalifikacji w systemie oświaty, co również nie wpływa pozytywnie na budowanie płaszczyzny porozumienia na osi szkoła – pracodawca.

IV. Dostępna oferta uelastycznienia edukacji zgodnie z potrzebami pracodawców.

W ramach spotkania omówiono szczegółowo możliwości wykorzystania zapisów, które od bieżącego roku szkolnego 2020/2021 dają nowe możliwości szkołom oraz pracodawcom w zakresie kształcenia uczniów w dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku umiejętnościach zawodowych. W tym celu

omówiono istotne zapisy *Rozporządzenia MEN z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego oraz Rozporządzenia MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.*

Wskazano na przykładach, iż w ramach realizacji programów nauczania kształcenia w danym zawodzie ogromna liczba godzin, może być przeznaczona na istotne dla pracodawcy umiejętności. W ramach przedstawionych przykładów dla zawodu technik pojazdów samochodowych – jest to **480 h** przeznaczonych na realizację np. **Dodatkowej Umiejętności Zawodowej/Kwalifikacji Rynkowej**, natomiast w ramach zawodu elektromechanik pojazdów samochodowych – jest to aż **760 h**.

Powyższe godziny stanowią różnicę pomiędzy godzinami wynikającymi z ramowych planów nauczania, a minimalną liczbą godzin podstawy programowej.

Wskazane zostały dobre przykłady działań podjętych przez Polską Izbę Motoryzacji w zakresie tworzenia programów Dodatkowej Umiejętności Zawodowej oraz Kwalifikacji Rynkowych, które zostały opracowane na podstawie konsultacji sektorowych.

W tej części dyskusji uczestnicy przyporządkowywali umiejętności do poszczególnych zawodów szkolnictwa branżowego oraz określali swoje potrzeby w tym zakresie. Wynik tych działań był następujący:

- a) Elektromechanik pojazdów samochodowych 741203:
  - Montowanie, diagnozowanie i naprawa systemów mechatronicznych podnoszących komfort użytkowania pojazdów samochodowych,
  - Montowanie i obsługa podzespołów i zespołów napędów zasilanych alternatywnymi paliwami gazowymi stosowanych w pojazdach samochodowych,
  - Serwisowanie systemów napędów elektrycznych i hybrydowych pojazdów,
- b) Lakiernik samochodowy 713203:
  - przeprowadzania procesu renowacji i naprawy powłoki lakierowej,
  - renowacja i rekonstrukcja pojazdów samochodowych, których zakończyła się produkcja seryjna,
  - Lakierowanie przemysłowe,
  - Wąska specjalizacja w zakresie np. renowacji samochodów zabytkowych,
- c) Mechanik pojazdów samochodowych 723103:
  - Montowanie, diagnozowanie i naprawa systemów mechatronicznych podnoszących komfort użytkowania pojazdów samochodowych,
- d) Technik pojazdów samochodowych 311513:
  - Montowanie i obsługa podzespołów i zespołów napędów zasilanych alternatywnymi paliwami gazowymi stosowanych w pojazdach samochodowych,

Wśród innych zawodów istotnych z punktu widzenia branży motoryzacyjnej wskazano m.in. technika mechanika, technika mechatronika, technika automatyka, technika elektromobilności, pełnomocnika ds. czystości technicznej.

W ramach konsultacji uczestnicy również odpowiedzieli na pytanie : *Czy jakość nabywanych w systemie oświaty kwalifikacji jest na oczekiwanym przez rynek pracy poziomie?*

Wszyscy jednogłośnie potwierdzili, iż jakość nabywanych w systemie oświaty kwalifikacji nie spełnia oczekiwań pracodawców. Pozostaje, więc jeszcze dużo do zrobienia w aspekcie rozwoju współpracy na płaszczyźnie szkoła pracodawca, a konsultacje poza wskazanymi wyżej

możliwościami współpracy w zakresie rozwoju nowych umiejętności zawodowych w obszarze kształcenia formalnego i pozaformalnego, wskazują również na konieczność współpracy nad strategią komunikacji pomiędzy szkołami a rynkiem pracy.